

รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูบรรณารักษ์ในศตวรรษที่ 21 Model of Competency Development for the Librarian Teacher in the 21st Century

จूरรัตน์ เสนาะกรรณ^{1*} , วีรวรรณ จงจิตร ศิริจिरกาล^{2**} , มนสิข สิริธิสมบูรณ^{3***}
Jureerat Sanorkan^{1*} , Veeravan Jongjit Sirijirakal^{2**} , Monasit Sittisomboon^{3***}

¹หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการนวัตกรรมเพื่อการพัฒนา

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

เลขที่ 1 หมู่ 4 ถนนนคร- นบพิดำ ตำบลท่าจิว อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช 80280

¹The Doctor of Philosophy Degree in Innovation Management for Development.

Nakhon Si Thammarat Rajabhat University

1 Moo 4, Tha Ngio Sub-district, Mueang District, Nakhon Si Thammarat Province 80280

²บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

เลขที่ 1 หมู่ 4 ถนนนคร- นบพิดำ ตำบลท่าจิว อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช 80280

²Graduate School, Nakhon Si Thammarat Rajabhat University

1 Moo 4, Tha Ngio Sub-district, Mueang District, Nakhon Si Thammarat Province 80280

³คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

เลขที่ 99 หมู่ที่ 9 ตำบลท่าโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก 65000

³Faculty of Education, Naresuan University

99 Moo 9, Tha Pho Sub-district, Muang District, Phitsanulok Province 65000

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนารูปแบบสมรรถนะครูบรรณารักษ์ในศตวรรษที่ 21 และ 2) เพื่อศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบสมรรถนะครูบรรณารักษ์ในศตวรรษที่ 21 ใช้วิธีการวิจัยและพัฒนา (Research and Development: R & D) เครื่องมือการวิจัย ประกอบด้วย แบบสอบถาม แบบสังเกต แบบสัมภาษณ์ แบบสังเคราะห์เอกสาร หลักสูตรอบรมครูบรรณารักษ์ แบบประเมินตนเองก่อนอบรมและ

* ผู้เขียนหลัก

อีเมล: jounjoue@gmail.com

** อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประจักษ์บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช)

*** อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม (รองศาสตราจารย์ ดร. ประจักษ์คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร)

หลังอบรม แบบประเมินคุณภาพหลักสูตรอบรม การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อหา สถิติที่ใช้คือค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ครูบรรณารักษ์ ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12 จำนวน 30 คน ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 10 คน วิธีดำเนินการวิจัยแบ่งเป็น 3 ขั้นตอนคือ ขั้นตอนที่ 1 พัฒนารูปแบบสมรรถนะ ครูบรรณารักษ์ในศตวรรษที่ 21 ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาหลักสูตรการพัฒนาสมรรถนะครูบรรณารักษ์ ในด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) และขั้นตอนที่ 3 ประเมินประสิทธิผลของรูปแบบพัฒนา สมรรถนะครูบรรณารักษ์ในศตวรรษที่ 21

ผลการวิจัย พบว่า 1) ครูมีความต้องการพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) มากที่สุด 2) รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูบรรณารักษ์ในศตวรรษที่ 21 ได้องค์ประกอบ สมรรถนะ 6 ด้านคือ 2.1) ด้านทักษะเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร 2.2) ด้านทักษะการใช้ภาษา 2.3) ด้านทักษะ การคิด 2.4) ด้านทักษะการวิจัย 2.5) ด้านทักษะการจัดการเรียนรู้ 2.6) ด้านทักษะภาวะผู้นำ และ 3) ประสิทธิภาพ ของรูปแบบสมรรถนะครูบรรณารักษ์ในศตวรรษที่ 21 พบว่า ครูบรรณารักษ์มีความรู้และมีประสบการณ์ เพิ่มขึ้นหลังใช้รูปแบบสมรรถนะในระดับมากอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการประเมินประสิทธิผล และประเมินความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูบรรณารักษ์ในศตวรรษที่ 21 พบว่า ผลโดยรวมอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ

รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะ สมรรถนะครูบรรณารักษ์ สมรรถนะครูบรรณารักษ์ในศตวรรษ ที่ 21

Abstract

This research aim to: 1) develop competency development model for librarian teacher in the 21st century and 2) to study the effectiveness of the competency development model for librarian teacher in the 21st century by using Research and Development (R & D). The research instruments consisted of questionnaire, observation, interviewing, documentary research, librarian teacher training program, self-evaluation before and after training, training course quality assessment. Qualitative data were analyzed by content analysis. The statistics used were percentage, mean, standard deviation and t-testing. The samples were 30 librarian teachers in secondary school under the jurisdiction of The Office of Region Educational Service Area 12, 10 experts. The research method was divided into 3 stages: 1) to study the requirements for the competency development model for librarian teacher in the 21st century ; 2) to develop the competency development model for librarian teacher in the 21st century and 3) to evaluate the effectiveness of the competency development model for librarians teacher in the 21st century.

The results of the research revealed that 1) The competency development model for librarian teacher in the 21st century was found six competencies consist of 1.1) Information Communication and Technology skills 1.2) language skills 1.3) thinking skills 1.4) research skills 1.5) learning management skills 1.6) leadership skills and 2) The effectiveness of the competency development model for librarian teacher in the 21st century found that librarian teacher were knowledgeable and experienced. The overall effect is very high. The librarian teachers' knowledge and experience gained after using the model and knowledge increased at the .05 level of significance. The results of evaluation found that the effectiveness and the satisfaction of were very high in overall.

Keywords

Model of Competency Development, Competency of Librarian Teacher, Competency of Librarian Teacher in 21st Century

บทนำ

ในศตวรรษที่ 21 การพัฒนาสมรรถนะครูกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา จะต้องพัฒนาไปด้วยกันอย่างมีมิติ เช่น มิติการพัฒนาและปฏิรูปนักเรียนยุคใหม่ มิติการพัฒนาและปฏิรูปครูยุคใหม่ มิติการพัฒนาและการปฏิรูปโรงเรียนหรือแหล่งเรียนรู้ยุคใหม่ สุดท้ายมิติการพัฒนาและปฏิรูประบบบริหารจัดการยุคใหม่ ซึ่งในทุกมิติดังกล่าวนี้จะมีความสัมพันธ์กันอย่างเป็นระบบ (Chuanwan, 2010) ในการพัฒนาคุณภาพครูในศตวรรษที่ 21 เพื่อให้ครูยุคใหม่มีบทบาทในการเสริมสร้างทักษะแก่ผู้เรียน เกิดการเรียนรู้ ดังนั้นครูจึงเป็นวิชาชีพที่มีคุณค่า มีความหมายต่อการพัฒนาประเทศ เพราะฉะนั้น กระบวนการพัฒนาสมรรถนะครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพได้มาตรฐาน เหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูงที่ส่งผลให้วงการครูสามารถดึงดูดคนเก่ง คนดี มีใจรักในวิชาชีพครูมาเป็นครูและบุคลากรทางการศึกษาเพิ่มขึ้น และสามารถจัดการเรียนรู้ในยุคนี้ได้อย่างมีศักยภาพ ในขณะที่เดียวกันครูก็สามารถพัฒนาสมรรถนะตนเอง และแสวงหาความรู้ใหม่ๆ อย่างต่อเนื่องอยู่เสมอ ทำให้ครูมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความมั่นคงในอาชีพ มีขวัญกำลังใจ ดำรงอยู่ได้อย่างยั่งยืน (Ministry of Education, 2010)

ความยั่งยืนกับการพัฒนาสมรรถนะครูภายใต้การเปลี่ยนแปลงของสังคมในศตวรรษที่ 21 นี้ นับได้ว่าเป็นภารกิจสำคัญที่ทำทลายอย่างมากต่อความสำเร็จของการพัฒนาทุกระบบ อันจะก่อให้เกิดศักยภาพและประสิทธิภาพสูงสุดของศาสตร์แห่งวิชาชีพและความเป็นครู นั่นคือผลผลิตของกระบวนการจัดการศึกษา ซึ่งก็หมายถึงผู้เรียนนั่นเอง และเป็นตัวบ่งชี้ หรือเป็นสัญญาณของการสะท้อนภาพลักษณ์ออกมาสู่สังคม การศึกษาของประเทศไทย ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นย่อมเป็นการตอบใจที่สำคัญที่สังคมโดยรวมต่างมุ่งเป้ากลุ่มใหญ่ไปที่ “ครู อาจารย์” ในด้านประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน โดยครูมีอาจ

หลีกเลี่ยงหรือปฏิเสธความรับผิดชอบเหล่านี้ได้ (Office of the Teacher Education Commission, 2010) ดังที่ Panich (2013) มีมุมมองและแนวคิดด้านการศึกษาในยุคโลกาภิวัตน์ไว้ในหนังสือเรื่อง “สอนอย่างไรในศตวรรษที่ 21” นี้ว่ามีมาตรการและแนวทางของการยกระดับการพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพของวิชาชีพแห่งความเป็นครูที่ถูกกำหนดขึ้นในหลากหลายกลยุทธ์ เพื่อความสำเร็จของการปฏิรูปการศึกษาในศตวรรษที่ 21 โดยเฉพาะอย่างยิ่งการกำหนดสมรรถนะเชิงวิชาชีพในระดับต่างๆ จะเป็นประเด็นสำคัญของการสร้างประสิทธิผลในการพัฒนาศาสตร์แห่งความเป็นครูและเพื่อสร้างและพัฒนาคุณภาพครูให้ก้าวไปในสังคมแห่งการเรียนรู้สู่ยุคเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) นี้อย่างมีประสิทธิภาพ

โลกในยุคปัจจุบันเป็นยุคของข้อมูลข่าวสารและยุคทางด่วนข้อมูลที่ก้าวหน้ามาก เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมีบทบาทที่สำคัญในด้านการเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานอาจจะส่งผลกระทบต่อการศึกษาอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารนี้ทำให้รูปแบบการเรียนรู้และวิธีแสวงหาความรู้เปลี่ยนแปลงไปจากระบบการศึกษาในรูปแบบเดิมที่มีครูเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้สู่นักเรียนเพียงฝ่ายเดียว ไปสู่รูปแบบการเรียนรู้ด้วยตนเอง ที่นักเรียนสามารถแสวงหาและสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเองเพิ่มมากขึ้น การเปลี่ยนแปลงเหล่านี้เป็นสิ่งท้าทายครูบรรณารักษ์ในศตวรรษที่ 21 นี้มาก อีกทั้งยุคเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) ครูต้องใช้ ICT เป็นเครื่องมือในการจัดการเรียนรู้ให้บังเกิดผลสัมฤทธิ์ต่อผู้เรียน ดังนั้นครูบรรณารักษ์จำเป็นต้องได้รับการพัฒนาสมรรถนะและพัฒนาทักษะในด้านนี้เพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง (Siritrangsri, 2014) และสอดคล้องกับที่ Panich (2013) กล่าวถึงมาตรการและแนวทางของการยกระดับการพัฒนาคุณภาพและประสิทธิผลของวิชาชีพแห่งความเป็นครู โดยเฉพาะครูบรรณารักษ์ผู้มีความสำคัญในการแนะนำผู้เรียนให้หันต่อ ICT ให้มีข้อมูลที่ทันสมัย เข้าใจในระบบสารสนเทศ และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ดังที่ Bellanca & Brandt (2011) บรรณาธิการหนังสือ เรื่อง ทักษะแห่งอนาคตใหม่: การศึกษาเพื่อศตวรรษที่ 21 กล่าวไว้ว่า ผลลัพธ์สุดท้ายหรือสิ่งที่นักเรียนควรได้รับภายหลังจบการศึกษาในด้านทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 คือ ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) และได้กำหนดให้ระบบ ICT สนับสนุนการศึกษา เพื่อให้บรรลุผลสัมฤทธิ์สำคัญต่อนักเรียนอย่างแท้จริง ICT เป็นเครื่องมือและเป็นตัวช่วยพัฒนาสมรรถนะครูให้สามารถปฏิบัติกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตามความคาดหวังขององค์กรทุกระดับ ทั้งระดับโรงเรียน เขตพื้นที่การศึกษา และกระทรวงศึกษาธิการ (Office of the Teacher Education Commission, 2010)

ครูเป็นหัวใจสำคัญของการจัดการเรียนรู้ยุคไอซีที ครูต้องพัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลา การพัฒนาสมรรถนะครูเป็นสิ่งจำเป็นต้องมีการพัฒนาอย่างเร่งด่วน ดังที่ Pimrumpai (2011) และ Surasak (2014) ได้กล่าวสอดคล้องกันว่า การพัฒนาการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา นอกจากจะพิจารณาบริบทสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปแล้วนั้น จะต้องมีการพัฒนาสมรรถนะครูควบคู่กันไป เพราะครูจำเป็นต้องพัฒนาตนเองให้มีสมรรถนะที่สูงขึ้น แต่การพัฒนาครูที่ผ่านมาในประเทศไทยยังประสบปัญหาอย่างมากโดยเฉพาะการพัฒนาครูบรรณารักษ์และการพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) ครูยังขาดการพัฒนา

ที่มีประสิทธิภาพอย่างจริงจัง เพราะรัฐบาลมีงบประมาณจำกัด หรือพัฒนาไม่ตรงกับความต้องการของครูหรือขาดการติดตามประเมินผลการพัฒนาศักยภาพครูอย่างมีระบบ และยิ่งพบอีกว่า การพัฒนาครูไม่มีเอกภาพด้านนโยบายและมาตรฐานที่ชัดเจน แม้ว่าหน่วยงานต่างๆ จะจัดโครงการพัฒนาครูเป็นจำนวนมาก แต่ก็ยังซ้ำซ้อน ไม่เป็นระบบ ขาดประสิทธิภาพและขาดความต่อเนื่อง ส่วนใหญ่หน่วยงานกลางเป็นผู้จัดให้ครูโดยวิธีการใช้การอบรม บรรยาย ประชุมกลุ่มย่อยและสรุปความคิดเห็นต่อที่ประชุมใหญ่ ที่แม้มีผู้เข้าประชุมค่อนข้างมาก แต่ปัญหาที่สำคัญ คือ ครูต้องละทิ้งการสอนเข้ามารับการอบรมและมีค่าใช้จ่ายสูง ไม่สามารถติดตามผลการพัฒนาได้อย่างต่อเนื่อง ทำให้ไม่เห็นผลในการนำความรู้ด้าน ICT ที่ได้รับจากการอบรมไปปฏิบัติใช้ได้อย่างเป็นรูปธรรมนัก และไม่สามารถนำองค์ความรู้นี้ไปช่วยแก้ไขปัญหาของแต่ละโรงเรียนให้ตรงประเด็นได้ เพราะฉะนั้น แนวทางและรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูบรรณารักษ์ในศตวรรษที่ 21 เป็นประเด็นหนึ่งที่จะช่วยเสริมสร้างทักษะที่ดีมีประโยชน์ต่อการพัฒนาสมรรถนะครูบรรณารักษ์ให้บรรลุประสิทธิภาพตามยุทธศาสตร์การปฏิรูปครู และพัฒนาสมรรถนะครูในศตวรรษที่ 21 ไปด้วยกัน (Panich, 2013) เพราะทักษะด้าน ICT มีคุณประโยชน์ต่อกระบวนการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ เสริมทักษะครูให้มีคุณภาพผลงานครูได้มาตรฐานเหมาะสมกับการเป็นวิชาการชั้นสูง ส่งผลให้วงการครูมีคนที่มีความสามารถเป็นคนดี เป็นคนเก่ง มีใจรักในการเป็นครูอย่างดีและสามารถจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โรงเรียนได้มาตรฐาน ในขณะที่เดียวกันก็สามารถพัฒนาตนเอง และแสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่อง พัฒนาครูบรรณารักษ์ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น มีความมั่นคงในอาชีพ มีขวัญกำลังใจ อีกทั้งอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข (Surasak, 2014)

ดังนั้น รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูบรรณารักษ์ที่มีประสิทธิภาพอย่างเหมาะสมกับยุคสมัยของการปฏิรูปการศึกษาในศตวรรษที่ 21 นี้ ทำให้ครูบรรณารักษ์สามารถนำผู้เรียนไปสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ นำโรงเรียนไปสู่ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ และเป็นครูยุคใหม่ท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของสังคมยุคเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารได้ จากปัญหาและความสำคัญในการพัฒนาสมรรถนะครูบรรณารักษ์ดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจวิจัยและพัฒนา เรื่อง รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูบรรณารักษ์ในศตวรรษที่ 21 ขึ้น เป้าหมายเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาวงการครูบรรณารักษ์ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา เขต 12 ตามเป้าหมายของการปฏิรูปการศึกษาในศตวรรษที่ 21 โดยเริ่มต้นพัฒนาสมรรถนะครูบรรณารักษ์เป็นประการแรก กำหนดเป็นสมรรถนะเชิงวิชาชีพเป็นฐานการพัฒนา (Competency-Based) ด้วยเหตุผลดังกล่าวนี้ สถานะของครูบรรณารักษ์ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาในศตวรรษที่ 21 นับว่ามีความสำคัญ จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพัฒนาเสริมสร้างสมรรถนะ พัฒนาทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) ให้กับครูบรรณารักษ์อย่างเร่งด่วน และเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาสมรรถนะครูบรรณารักษ์ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาหรือระดับอื่นๆ ในประเทศไทยให้มีคุณภาพต่อไป

วัตถุประสงค์

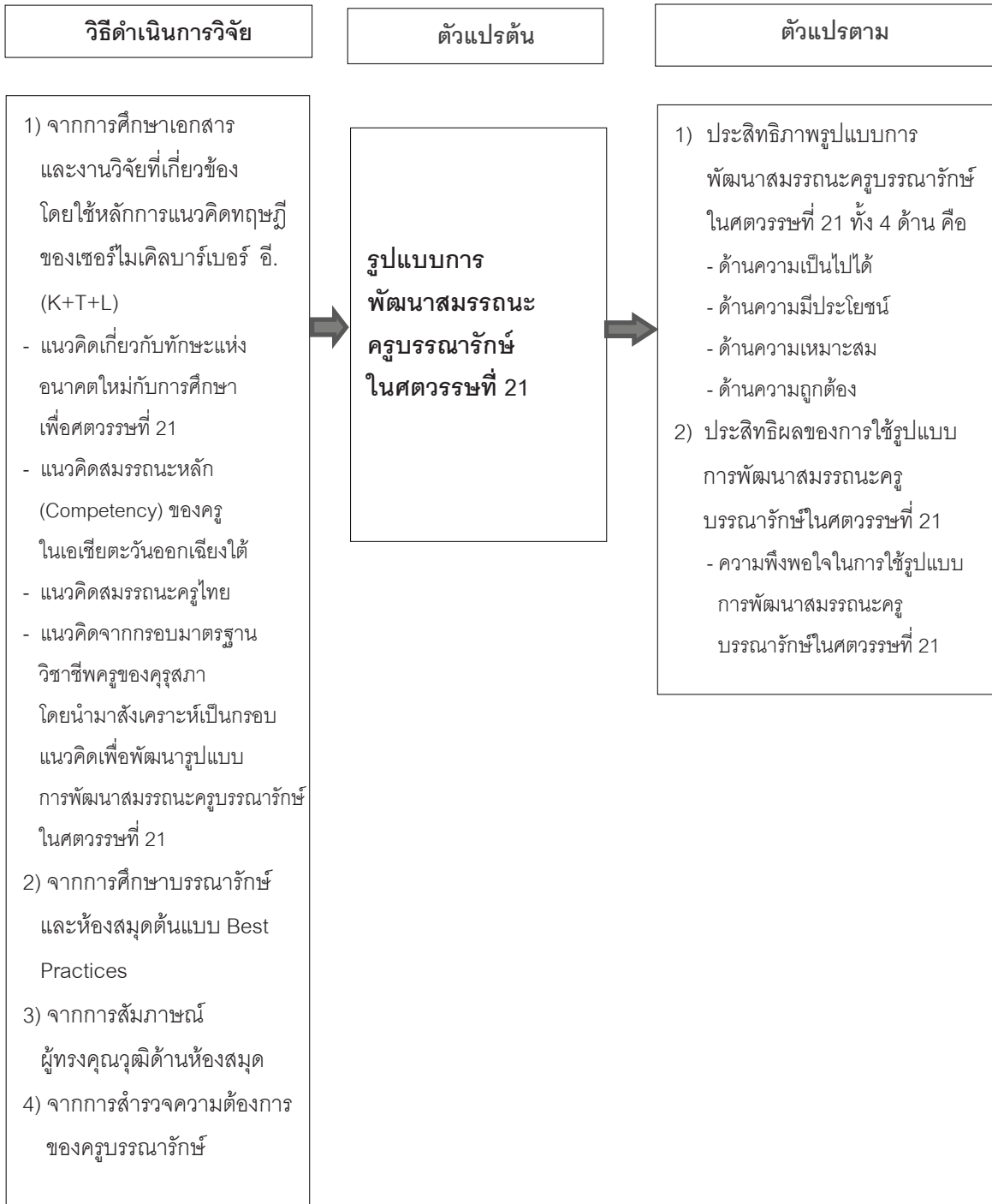
1. เพื่อพัฒนารูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูบรรณารักษ์ในศตวรรษที่ 21
2. เพื่อศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูบรรณารักษ์ในศตวรรษที่ 21

บททวนวรรณกรรม

การวิจัย เรื่อง รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูบรรณารักษ์ในศตวรรษที่ 21 และเพื่อพัฒนาสมรรถนะครูบรรณารักษ์ และศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูบรรณารักษ์ในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย 1) ตัวแปรต้น คือ รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูบรรณารักษ์ในศตวรรษที่ 21 ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12 ซึ่งเป็นวิธีการพัฒนาสมรรถนะที่มุ่งเน้นให้ครูบรรณารักษ์ได้เรียนรู้จากการปฏิบัติจริง มุ่งเน้นความหมายในด้านสมรรถนะหลัก เมื่อครูบรรณารักษ์ได้พัฒนาสมรรถนะก็สามารถนำความรู้ไปจัดการเรียนรู้แก่นักเรียนได้เป็นอย่างดี ภายใต้ทักษะหกด้าน ได้แก่ ด้าน ICT ด้านทักษะภาษาและการสื่อสาร ด้านทักษะการคิดวิเคราะห์ ด้านทักษะการวิจัย ด้านทักษะการจัดการเรียนรู้ และทักษะการเป็นผู้นำ ในที่นี้ผู้วิจัยได้นำแนวคิด ทฤษฎีที่พัฒนามาจากหลักสูตรการผลิตครูสำหรับอนาคตใหม่ของเซอร์ไมเคิล บาร์เบอร์ อี. (K + T + L) แนวคิดเกี่ยวกับทักษะในศตวรรษที่ 21 แนวคิดสมรรถนะหลัก (Competency) ของครูในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ แนวคิดสมรรถนะครูไทยที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดไว้ แนวคิดจากกรอบมาตรฐานวิชาชีพครูของคุรุสภาและแนวคิดหลักสูตรการผลิตครูในปัจจุบันของคณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (Smuthai, 2013) วิธีการ คือ นำข้อมูลดังกล่าวมาสังเคราะห์กำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย พัฒนารูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูบรรณารักษ์ในศตวรรษที่ 21 เพื่อนำรูปแบบไปทดลองใช้กับครูบรรณารักษ์ในระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดับมัธยมศึกษา เขต 12 เป็นเวลา 4 สัปดาห์ ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2559 และจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบาย วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การแจกแจงนับความถี่ คำนวณค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่าครูบรรณารักษ์ควรนำกลวิธีการเสริมสร้างสมรรถนะแทนค่า C คือ (Competency) มาใช้ในการปฏิบัติพัฒนาด้านครูบรรณารักษ์ เพื่อส่งผลให้ครูที่พัฒนา มีความสามารถในการใช้สมรรถนะด้านบรรณารักษ์มากขึ้น เช่น เพื่อจัดการเรียนรู้ เพื่อการสื่อสาร เพื่อให้บริการวิชาการ และเพื่อเพิ่มความมั่นใจในวิชาชีพตนเอง โดยครูบรรณารักษ์ในศตวรรษที่ 21 มีปฏิสัมพันธ์ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ยอมรับความคิดเห็นและเคารพในบทบาทหน้าที่รับผิดชอบ เรียนรู้ทักษะด้านต่างๆ จากการช่วยเหลือและทำกิจกรรมร่วมกันทั้งผู้สอนและในกลุ่มครูด้วยกันเอง 2) ตัวแปรตาม คือ ประสิทธิภาพของการใช้รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูบรรณารักษ์ในศตวรรษที่ 21 เพื่อส่งเสริมสมรรถนะในการใช้ทักษะด้านต่างๆ ที่สามารถสรุปได้ คือ C (Competency) หมายถึง สมรรถนะที่จำเป็นในการใช้ประกอบวิชาชีพครู ได้แก่ ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) ด้านการใช้ภาษาและการสื่อสาร ด้านการบริการเชิงรุก ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านการวิเคราะห์ ด้านทักษะการค้น ด้านการวิจัย ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านภาวะผู้นำ (Smuthai, 2013) ซึ่งสามารถกำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยได้ตามภาพที่ 1

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1: กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูบรรณารักษ์ในศตวรรษที่ 21 ใช้วิธีดำเนินการวิจัยแบบการวิจัยและพัฒนา (Research and Development: R & D)

1. **กลุ่มตัวอย่าง** ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูบรรณารักษ์ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12 จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 30 คน ได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เกณฑ์ในการเลือกเฉพาะครูบรรณารักษ์ที่ต้องการพัฒนาสมรรถนะและสมัครใจเข้าร่วม

2 **เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย** ประกอบด้วย แบบสอบถาม แบบสังเกต แบบสัมภาษณ์ แบบสังเคราะห์เอกสาร หลักสูตรอบรมครูบรรณารักษ์ แบบประเมินตนเองก่อนอบรมและหลังอบรม แบบประเมินคุณภาพหลักสูตรอบรม

3. **การเก็บรวบรวมข้อมูล** ดำเนินการโดยการศึกษาเอกสาร แบบสอบถาม แบบสังเกต แบบสัมภาษณ์ แบบสังเคราะห์เอกสาร หลักสูตรอบรมครูบรรณารักษ์ แบบประเมินตนเองก่อนอบรมและหลังอบรม แบบประเมินคุณภาพหลักสูตรอบรม มีผู้ตอบแบบสอบถามและให้สัมภาษณ์ คือ ครูบรรณารักษ์ผู้ศึกษารูปแบบ (หลักสูตรอบรม) ตอบแบบสอบถาม จำนวน 30 คน จำนวนแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนครบทุกชุด

4. **การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ** ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง และนำข้อมูลที่ได้มาตรวจสอบความถูกต้อง นำเสนอในรูปแบบการบรรยายแบบการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ส่วนข้อมูลเชิงปริมาณ วิเคราะห์หาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที่

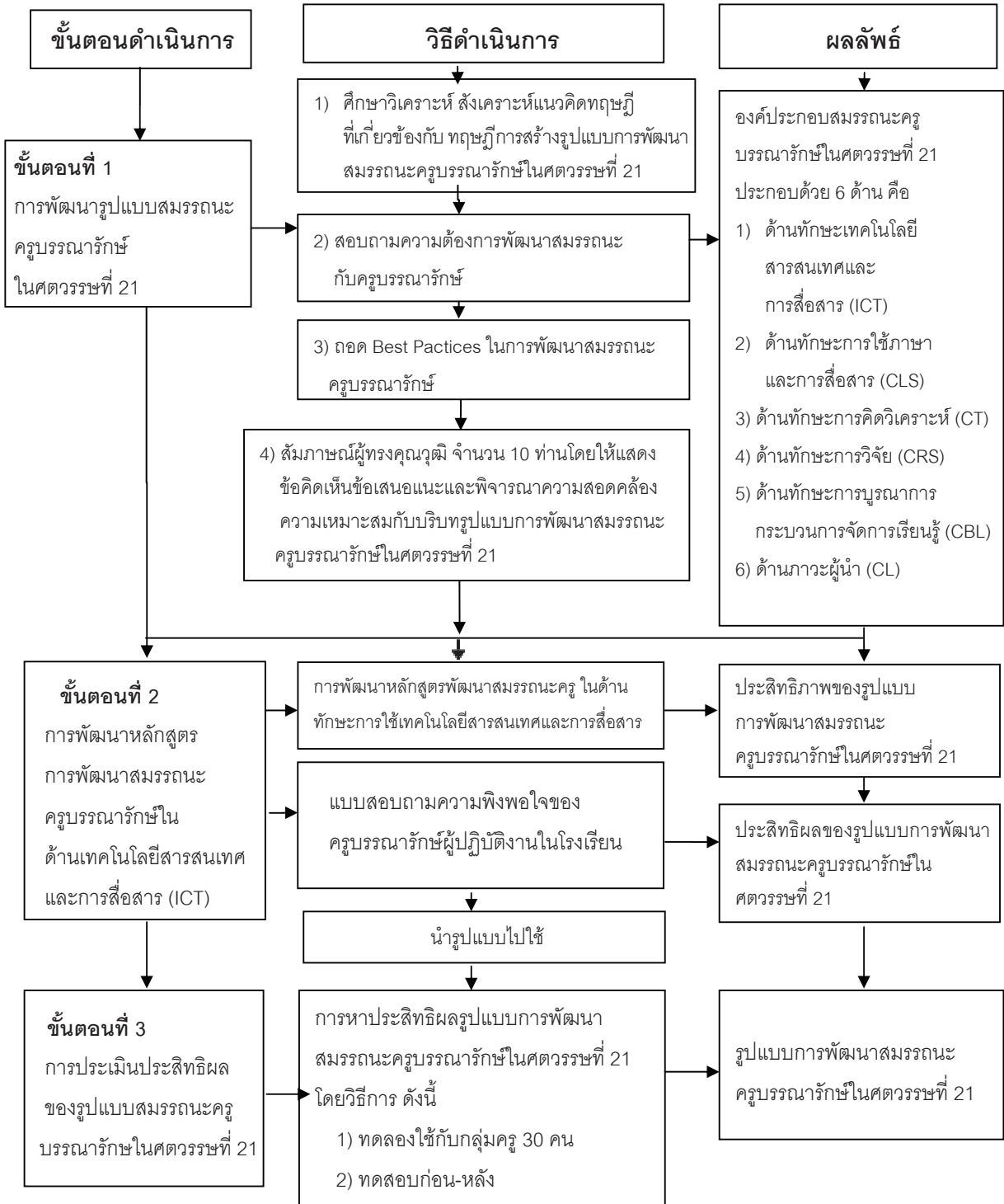
5. ขั้นตอนการวิจัย

มีขั้นตอนการวิจัย 3 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นตอนที่ 1 การพัฒนารูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูบรรณารักษ์ในศตวรรษที่ 21 ดังนี้คือ 1.1) ศึกษาวิเคราะห์ สังเคราะห์แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการสร้างรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูบรรณารักษ์ในศตวรรษที่ 21 1.2) สอบถามความต้องการพัฒนาสมรรถนะกับครูบรรณารักษ์ 1.3) ถอด Best Practices ในการพัฒนาสมรรถนะครูบรรณารักษ์ 1.4) สัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 10 ท่านโดยให้แสดงข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะและพิจารณาความสอดคล้อง ความเหมาะสมของรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูบรรณารักษ์ในศตวรรษที่ 21 2) ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาหลักสูตรการอบรมปฏิบัติการสำหรับครูบรรณารักษ์ในศตวรรษที่ 21 มีดังนี้ 2.1) การพัฒนาหลักสูตรพัฒนาสมรรถนะครูในด้านทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) 2.2) ทำแบบสอบถามความพึงพอใจของครูบรรณารักษ์ผู้ปฏิบัติงานในโรงเรียนระดับมัธยม 2.3) นำรูปแบบไปใช้ และ 3) ขั้นตอนที่ 3 การประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูบรรณารักษ์ในศตวรรษที่ 21 การหาประสิทธิภาพรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูบรรณารักษ์ในศตวรรษที่ 21 โดยวิธีการ 3.1) ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเป็นไปได้ของรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูบรรณารักษ์ในศตวรรษที่ 21 3.2) อบรมให้กลุ่มตัวอย่างคือ ครูบรรณารักษ์จำนวน 30 คน 3.3) ทดสอบก่อน-หลังอบรมปฏิบัติการ 3.4) ประเมินความพึงพอใจหลักสูตรอบรมซึ่งสามารถแสดงขั้นตอนการวิจัยดังแผนภูมิที่ 1

แผนภูมิแสดงขั้นตอนการวิจัย

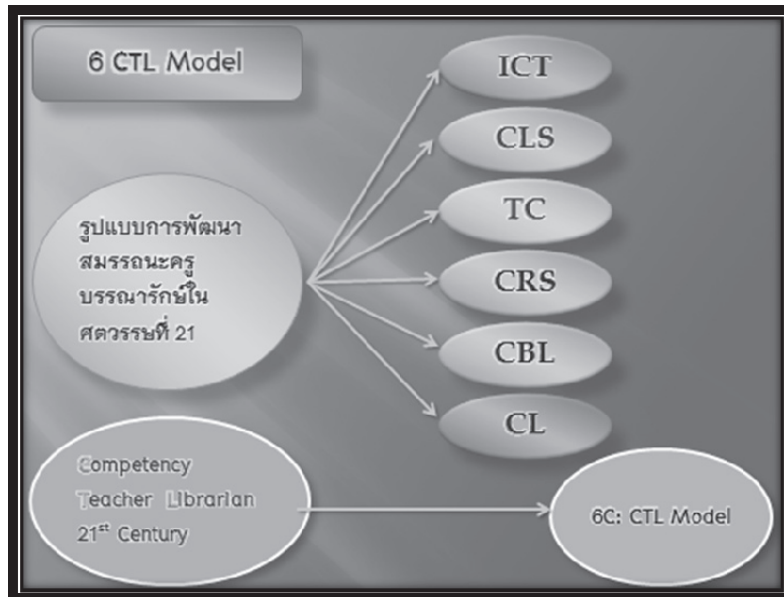
แผนภูมิที่ 1: แสดงขั้นตอนการวิจัย

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยสรุปได้ ดังนี้

1. ผลการพัฒนารูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูบรรณารักษ์ในศตวรรษที่ 21 พบว่า รูปแบบสมรรถนะครูบรรณารักษ์ในศตวรรษที่ 21 มีองค์ประกอบสมรรถนะ 6 ด้าน คือ 1) สมรรถนะด้านทักษะเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Information Communication and Technology: ICT) 2) สมรรถนะด้านทักษะการใช้ภาษา (Competency Language Skills: CLS) 3) สมรรถนะด้านการคิด (Thinking Competency: TC) 4) สมรรถนะด้านทักษะการวิจัย (Competency Research Skills: CRS) 5) สมรรถนะด้านทักษะการจัดการเรียนรู้ (Competency-Based Learning: CBL) 6) สมรรถนะด้านภาวะผู้นำ (Competency Leadership: CL)

จากการพัฒนารูปแบบ ผู้วิจัยสรุปเป็นองค์ประกอบสมรรถนะครูบรรณารักษ์ในศตวรรษที่ 21 เรียกว่า 6 CTL Model ซึ่งมาจาก 6 Competency Teacher Librarians Model ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2: แสดงองค์ประกอบโมเดลสมรรถนะครูบรรณารักษ์ในศตวรรษที่ 21

(6 CTL Model: 6 Competency Teacher Librarians Model)

2. ผลการประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูบรรณารักษ์ในศตวรรษที่ 21

2.1 ผลการศึกษาความพึงพอใจและความคิดเห็นของครูบรรณารักษ์ที่มีต่อรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะในศตวรรษที่ 21 ครูมีความพึงพอใจต่อรูปแบบในระดับมาก ($\bar{X} = 4.57, S.D = 0.54$)

2.2 ผลการเปรียบเทียบคะแนนก่อนและหลังการศึกษารูปแบบพัฒนาสมรรถนะในศตวรรษที่ 21 พบว่า ครูบรรณารักษ์มีความรู้เพิ่มขึ้นในระดับมาก ($t = -20.421, p = .00$) โดยผลสัมฤทธิ์หลังฝึกอบรมใช้รูปแบบสูงกว่าก่อนอบรมใช้รูปแบบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงให้เห็นว่าเมื่อครูบรรณารักษ์ใช้รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะนี้ ครูบรรณารักษ์มีความรู้หลังอบรมสูงกว่าก่อนการอบรมมาก

อภิปรายผลการวิจัย

จากงานวิจัย เรื่อง รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูบรรณาธิการในศตวรรษที่ 21 ผลการวิจัยพบ องค์ประกอบสมรรถนะครูบรรณาธิการมี 6 ด้าน คือ 1) ด้านทักษะเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) 2) ด้านทักษะการใช้ภาษา (CLS) 3) ด้านทักษะการคิด (TC) 4) ด้านทักษะการวิจัย (CRS) 5) ด้านทักษะการจัดการเรียนรู้ (CBL) และ 6) ด้านภาวะผู้นำ (LC) นั้น และได้ผ่านแบบประเมินความต้องการพัฒนาสมรรถนะของครูบรรณาธิการได้ข้อสรุปว่าครูต้องการพัฒนาสมรรถนะในองค์ประกอบที่ 1 คือ พัฒนาทักษะด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Information Communication and Technology: ICT) ผู้วิจัยจึงพัฒนารูปแบบขึ้นเป็นหลักสูตรอบรมปฏิบัติการเหนือตำราสำหรับครูบรรณาธิการในศตวรรษที่ 21 มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และจากการสังเคราะห์องค์ความรู้ แสดงให้เห็นว่านักวิชาการ นักการศึกษา ได้มีแนวคิดไปในทิศทางเดียวกันเกี่ยวกับคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา อันเป็นข้อกำหนดเกี่ยวกับสมรรถนะ และประสิทธิผลคุณลักษณะของครูยุคที่โลกมีความเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว สืบเนื่องจากการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) เชื่อมโยงข้อมูลต่าง ๆ ของทุกภูมิภาคในโลกเข้าด้วยกัน กระแสการปรับเปลี่ยนทางสังคมที่เกิดขึ้นในศตวรรษที่ 21 ส่งผลต่อวิถีการดำรงชีพของสังคมอย่างทั่วถึง ครูจึงต้องมีความตื่นตัวและเตรียมพร้อมในการจัดการเรียนรู้ให้นักเรียนมีทักษะชีวิตสำหรับการออกไปดำรงชีวิตในโลกศตวรรษที่ 21 ที่เน้นทักษะการเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร (ICT Skill) เน้นให้เด็กมีความรู้ ความสามารถ และทักษะจำเป็นในการคิดและแก้ปัญหา ตลอดจนการเตรียมความพร้อมในด้านต่างๆ ที่เป็นปัจจัยสนับสนุนที่จะทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 (21st Century Skills) ที่ Panich (2013) ได้กล่าวถึงทักษะเพื่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 ไว้ว่า ทักษะด้านการเรียนรู้และนวัตกรรม จะเป็นตัวกำหนดความพร้อมของนักเรียนเข้าสู่โลกการทำงานที่มีความซับซ้อนมากขึ้น ได้แก่ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และนวัตกรรม การคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา การสื่อสารและการร่วมมือ ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี เนื่องด้วยในปัจจุบันมีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารผ่านทางสื่อและเทคโนโลยีมากมาย ผู้เรียนจึงต้องมีความสามารถในการแสดงทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและปฏิบัติงานได้หลากหลาย มีความรู้ในหลายด้าน เช่น ความรู้เกี่ยวกับด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

ในที่นี้ ผู้วิจัยเน้นการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเป็นเครื่องมือในการจัดการเรียนรู้ของครูบรรณาธิการโดยการใช้ทักษะ Google Apps เป็นทักษะการใช้งานทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) สำหรับครูบรรณาธิการในศตวรรษที่ 21 ได้แก่ ความรู้ ทักษะและเจตคติทางบวกส่วนแนวทางการพัฒนาสมรรถนะทางด้าน (ICT) นั้นพบว่า รูปแบบสมรรถนะครูต้องมุ่งเน้นในเรื่องของการปฏิบัติจริง ลงมือทำจริง สอดคล้องกับ Pasadcha (2015) ที่ศึกษาการพัฒนาสมรรถนะครู ผู้นำด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ศตวรรษที่ 21 พบว่า สมรรถนะครูผู้นำด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วยส่วนสำคัญ เน้นที่สมรรถนะด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT Competency) ประกอบด้วย

1) การเป็นผู้รู้ข่าวสารสนเทศ (Information Literacy) ได้แก่ ความสามารถในการเข้าถึงและใช้สารสนเทศ การมีวิจารณ์ญาณและรู้เท่าทันสารสนเทศ การมีคุณธรรมและจริยธรรมในการเข้าถึงและใช้สารสนเทศ

2) การเป็นผู้รู้ทันไอซีที (ICT Literacy) ส่วนองค์ประกอบของหลักสูตรอบรมปฏิบัติการเหนือตำราพบว่า หลักสูตรประกอบด้วย หลักการ จุดมุ่งหมาย เนื้อหาในหลักสูตร กิจกรรมการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล โดยผู้วิจัยออกแบบโดยคำนึงถึงความต่อเนื่องของเนื้อหา ปรับความยากง่ายของภาษาให้เหมาะสมกับระดับของผู้เข้าอบรม นำเสนอข้อมูลครบถ้วนตรงตามวัตถุประสงค์ และความถูกต้องของการใช้ภาษา การใช้ตัวสะกดและการใช้เครื่องหมายต่าง ๆ เนื้อหาในการฝึกอบรมมีลำดับขั้นตอนของการฝึกอบรมชัดเจนมีการแก้ไขให้เหมาะสมก่อนนำไปใช้จริง ปริมาณของเนื้อหาได้ปรับให้มีความเหมาะสมกับเวลา ทำให้สามารถเรียนรู้โดยไม่ต้องรีบเร่ง ความยากง่ายของเนื้อหาที่มีความเหมาะสมช่วยให้เข้าใจด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงเลือกองค์ประกอบสมรรถนะครูบรรณารักษ์ในศตวรรษที่ 21 ด้านที่ 1 คือ สมรรถนะด้านทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) มาพัฒนาเป็นหลักสูตรอบรมปฏิบัติการเหนือตำรา เรื่อง การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) สำหรับพัฒนาสมรรถนะครูบรรณารักษ์ในศตวรรษที่ 21 โดยเน้นทักษะการใช้สื่อประสมใน Google Apps เป็นหลักสูตรฝึกอบรม สอดคล้องกับ A Youk (2014) Pasadcha (2015) ในการใช้ชุดฝึกอบรมที่ได้จากการสำรวจความต้องการในการฝึกอบรมเลือกเนื้อหาตามที่คุณเข้ารับการฝึกอบรมต้องการ เลือกสื่อและวิธีการนำเสนอที่เป็นลักษณะสื่อประสมนำเสนอเนื้อหาโดยแบ่งออกเป็นหน่วยย่อยๆ และนำไปใช้ประโยชน์ พร้อมทั้งมีแบบทดสอบให้ผู้เข้ารับการอบรมได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง ส่งผลให้ได้หลักสูตรฝึกอบรมที่มีประสิทธิภาพ ตรงกับความต้องการของผู้เข้ารับการอบรม และเชื่อมโยงสอดคล้องกับผลวิจัยของ Mingsithham (2014) ที่พบว่า คุณภาพเนื้อหาหลักสูตรในการออกแบบจะต้องคำนึงถึงความต่อเนื่องของเนื้อหา ความยากง่ายของภาษาต้องให้เหมาะสมกับระดับของผู้เข้าอบรม การนำเสนอข้อมูลต้องครบถ้วน ตรงตามวัตถุประสงค์ มีความถูกต้องของการใช้ภาษา และมีลำดับขั้นตอนของการฝึกอบรมอย่างเหมาะสม มีการแก้ไขเนื้อหาให้เหมาะสมก่อนนำไปใช้จริง ปริมาณของเนื้อหาได้ปรับให้มีความเหมาะสมกับเวลา ทำให้ครูสามารถเรียนรู้โดยไม่ต้องรีบเร่ง ความยากง่ายของเนื้อหาที่มีความเหมาะสมช่วยให้เข้าใจง่ายขึ้นและการเลือกวิทยากรที่มีความสามารถในการถ่ายทอดทำให้ผู้เข้ารับการอบรมได้รับความรู้อย่างมีประสิทธิภาพนั่นเอง ผลการตรวจสอบรูปแบบจากผู้เชี่ยวชาญซึ่งประกอบด้วย การประเมินความเหมาะสมของโครงสร้างหลักสูตร และความสอดคล้องของหลักสูตรพบว่าโครงสร้างหลักสูตรมีความสอดคล้องกันทุกองค์ประกอบ และโครงสร้างหลักสูตรมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด

ผลการตรวจสอบประสิทธิผลของรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูบรรณารักษ์ในศตวรรษที่ 21 พบว่า ประสิทธิภาพหลังการทดลองใช้รูปแบบสูงกว่าก่อนการทดลองใช้รูปแบบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งแสดงว่า รูปแบบการอบรมปฏิบัติการเหนือตำราที่พัฒนาขึ้นนี้สามารถพัฒนาสมรรถนะครูบรรณารักษ์ให้เกิดขึ้นได้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับ Pasadcha (2015) ที่พบว่า เนื้อหาสาระของรูปแบบที่ตรงกับความต้องการและมีความหลากหลายมีบรรยากาศในการเสริมสร้างให้เกิดความสนุกสนานเป็นกันเอง

เวลาที่ใช้ในการฝึกอบรมเหมาะสม สื่อที่ใช้มีความเหมาะสมน่าสนใจส่งผลให้ผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้เพิ่มมากขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ Mingsitham (2014) Vorakul, Thanthong, Meethaphat & Satirisyakorn (2013) และ A Youk (2014) วิจัยค้นพบข้อมูลในทำนองเดียวกันว่า ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีคะแนนทดสอบหลังการฝึกอบรมสูงกว่าก่อนการฝึกอบรม เนื่องจากการมีส่วนร่วมในการออกแบบและการพัฒนารูปแบบหลักสูตรฝึกอบรม ส่งผลต่อการฝึกอบรม ทำให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความรู้และทักษะเพิ่มขึ้นนั่นเอง และยังเป็นสอดคล้องกับงานวิจัยของ Thrappibul, Ouoa, Yurara (2013) Jarumateechon (2013) และ Smuthai (2013) แสดงผลสอดคล้องกันว่า การพัฒนารูปแบบหลักสูตรฝึกอบรมที่เน้นให้ผู้รับการอบรมสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้นั้นเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้ผู้เข้ารับการอบรมสามารถพัฒนาตนเองได้อย่างเป็นระบบ มีความกระตือรือร้นที่จะร่วมทำกิจกรรมอย่างเต็มที่และสอดคล้องกับความต้องการ ส่งผลให้การจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพและพึงพอใจต่อประสิทธิภาพการใช้รูปแบบหลักสูตรฝึกอบรมเป็นอย่างมาก

สรุป

บทความวิจัยนี้ ตอบวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนารูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูบรรณารักษ์ในศตวรรษที่ 21 และเพื่อศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูบรรณารักษ์ในศตวรรษที่ 21 ผลพบว่ามีองค์ประกอบสมรรถนะ 6 ด้าน คือ 1) ด้านทักษะเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร 2) ด้านทักษะการใช้ภาษา 3) ด้านทักษะการคิด 4) ด้านทักษะการวิจัย 5) ด้านทักษะการจัดการเรียนรู้ และ 6) ด้านทักษะภาวะผู้นำ ในรูปแบบวิธีการวิจัยและพัฒนา ผู้วิจัยได้นำองค์ประกอบทั้ง 6 ด้านไปสอบถามความต้องการพัฒนาสมรรถนะจากครูบรรณารักษ์ในการถอดบทเรียนจากวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) การพัฒนาสมรรถนะครูบรรณารักษ์ ผ่านการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 10 ท่านโดยให้แสดงข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะและพิจารณาความสอดคล้องเหมาะสม กับบริบทรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูบรรณารักษ์ในศตวรรษที่ 21 รูปแบบมีความเหมาะสมและสอดคล้องมากที่สุด ด้านประสิทธิผลรูปแบบและการประเมินความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูบรรณารักษ์ในศตวรรษที่ 21 พบว่า ประสิทธิภาพการใช้รูปแบบพัฒนาสมรรถนะ ครูบรรณารักษ์ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา เขต 12 มีสมรรถนะทางด้านทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) มากขึ้นภายหลังการทดลองใช้รูปแบบ ซึ่งแสดงว่ารูปแบบที่พัฒนาขึ้นสามารถพัฒนาสมรรถนะครูบรรณารักษ์ได้เป็นอย่างดี ทำให้ครูมีความรู้และมีประสบการณ์เพิ่มขึ้นหลังใช้รูปแบบในระดับมากอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

- 1.1 ควรผลิตครูบรรณารักษ์ให้เมืองประกอบสมรรถนะทั้ง 6 ด้าน
- 1.2 ควรจัดทำหลักสูตรอบรมปฏิบัติการเหนือตำรา การใช้ Google Apps การใช้ Google Docs การใช้ Google Drive การใช้ Google Search และ การใช้ Google Presentations นี้ไปใช้พัฒนาครูกลุ่มสาระอื่นๆ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะครู

1.3 ควรนำรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูบรรณารักษ์ในศตวรรษที่ 21 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นนี้ไปใช้เป็นต้นแบบและแนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของนักเรียนให้สูงขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาพัฒนาารูปแบบสมรรถนะในศตวรรษที่ 21 กับกลุ่มครูกับหมวดสาระอื่นๆ

2.2 ในการประเมินองค์ประกอบรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครู ควรศึกษาตัวแปรให้มากขึ้น และให้ตรวจเครื่องมือโดยผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseur) เพื่อทดสอบเปรียบเทียบผล

References

- A Youk, S. (2014). *The development of teacher competence model for school librarians*. Doctor of Philosophy Thesis, Pibulsongkram Rajabhat University. [in Thai]
- Bellanca, J. & Brandt, R. (2011). *21st Century skills: Rethinking how students learn*. (Worapoj Wongkitrungruan W. & Jittarek A., Trans.) Bangkok: Openworlds. [in Thai]
- Chuanwan, C. (2010). *Manual of self-development plan for teachers and educational personnel*. Nakhon Pathom: Institute for Teacher Development and Educational Personnel. [in Thai]
- Jarumatechon, T. (2013). *The developing of the primary school teacher competencies assessment model in Office of the Basic Education Commission*. Doctor of Philosophy Thesis Educational Research and Evaluation, Mahasarakrm University. [in Thai]
- Ministry of Education. (2010). *The 2010 Annual Plan of the Bureau of Policy and Strategy*. Bangkok: Bureau of Policy and Strategy, Office of the Permanent Secretary Ministry of Education. [in Thai]
- Mingsithham, K. (2014). *Development of a training package for information technology for elementary school teachers in the 21st Century*. Nonthaburi: Sukhothai Thammathirat University. [in Thai]
- Office of the Teacher Education Commission (2010). *Teacher evaluation manual and educational personnel to have a degree and to promote the school administration by the rules and procedures. Teachers and educational personnel are qualified and promoted by the director of the school*. (The position of the director of the school). Bangkok: Office of Teacher Education and Personnel. [in Thai]
- Panich, V. (2013). *How to teach in the 21st Century*. Songkhla: Learning Media Center Prince of Songkla University, Hat Yai Campus. [in Thai]

- Pasadcha, P. (2015). **Communication in the 21st Century learning activities**. Doctor of Philosophy Program in Dentistry, Educational Leadership and Human Resource Development, Chiang Mai Rajabhat University. [in Thai]
- Pimrampai, P. (2011). **Librarian competency and information staff document competencies**. Bangkok: Center Library, Kasetsart University Bangkok Campus. [in Thai]
- Siritrangsri, P. (2014). **Upgrading of Thai teachers in the 21st Century**. Bangkok: Faculty of Education Master of Business Administration. [in Thai]
- Smuthai, R. (2013). **Pilot research to develop teacher production curriculum for the 21st Century**. Chiang Mai: Faculty of Education Chiang Mai University. [in Thai]
- Surasak P. (2014). **Teacher development in the 21st Century**. Dissertation, Graduate School of Education, Sukhothai Thammathirat University. [in Thai]
- Thrappibul, N. ; Ouoa, W. & Yurarat, S. (2013). **Competency of primary teachers in local government organizations**. Doctor of Philosophy Thesis, Human Resource Management, Graduate College of Management Sriprathum University. [in Thai]
- Vorakul, P. ; Thanthong, M. ; Meethaphat, P. & Satirisyakorn, P. (2013). **The model competency professional skills for the Office of Academic Resources Services**. Doctor of Philosophy Thesis, Research and Development, Faculty of Industrial Education, King Mongkut's University of Technology North Bangkok. [in Thai]